

управлявахъ отъ една воля, но отъ волята на главатаритъ си, и въ биткитъ редяхъ са и са бяхъ кой какъто вече можаше. — Еще въ Азія на 1326, при Оркана, Османлитъ са опитахъ да направихъ редовна войска и тогазъ почти са учреди тѣй нареченото *Еничерско тѣло* ⁽¹³⁾, което при покоряването на балканския полуостровъ, а особенно при приземанъето на Цариградъ, показва таквызъ голѣмы услуги на държавата, но което отпослѣ стана тѣй вредително за нея. Обаче, като са утвардихъ въ Европа, Турцитъ не можахъ да спазихъ вече прежнитъ си благородны юнашкы доблести. Опоены отъ блистателны побѣды, а ёще повече отъ религиозенъ фанатизмъ, който не имъ даваше възможность да гледатъ инакъ на побѣденитъ, освѣтъ като на осждены на мъжкы и смъртъ; при туй ёще надарены съ голѣмы права и волности (— спяхалжкъ) Турцитъ, а най-повече Еничеритъ постѣпвахъ въ сичко произволно, безъ да са съображаватъ ни най-малко съ намѣреніята и волята на Султанытъ и правителствата имъ. Но веднѣждъ допуснахъ личныйтъ произволъ въ една държава, веднѣждъ снишенъ законътъ и правдата предъ личната сила, — злоупотребеніята са размножаватъ, евяватъ са бизредицы, а тѣзи послѣднитъ водихъ слѣдъ себе си отслабването на държавата. Таквозъ нѣщо приблизително са вършѣше и въ цѣло Турско, че най-много въ Европейска Турція презъ 18-то столѣтіе. И Еничерскыйтъ произволъ станъ причина да са поевихъ *Кждалии*, *Делибашии*, *Даалыи*, и други, които сж скытали по България, дѣто сж горѣли, убивали и грабили. А разбира са, че при таквъ единъ редъ на

(13) За установленіето на Еничеритъ гледъ, *Българскы книжицы* отъ год. II (1859) ч. I, кн. 8, стр. 217 — 223.